ผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตเมืองจังหวัดชลบุรี*

Impact of New Normal towards Informal Workers in Chonburi's Urban Area

สุเนตร สุวรรณละออง

Sunate Suwanlaong

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University, Thailand.

Corresponding Author's Email: sunate@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นเมืองจังหวัดชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของความปรกติใหม่ที่ต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้และอายุ การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานนอกระบบที่อาศัยในเขตพื้นที่เมืองชลบุรี 4 แห่ง คือ เมืองชลบุรี เมืองแสนสุข นครแหลมฉบัง และเมืองพัทยา จำนวน 479 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที สถิติทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับเป็นประจำ ($\overline{X}$=3.75, SD = 0.44) โดยผลกระทบด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม ได้รับผลกระทบในระดับเป็นประจำ ($\overline{X}$ =4.14, SD = 0.70, $\overline{X}$ =3.87, SD = 0.58, $\overline{X}$ =3.58, SD = 0.76) ส่วนด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบในระดับเป็นบางครั้ง ($\overline{X}$ =3.39, SD = 0.79) 2) เมื่อเปรียบเทียบผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบ จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ปรากฏว่า 1) เพศหญิงได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ด้านสังคมและด้านวัฒนธรรมมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 2) สถานภาพสมรส ได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ในด้านครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) รายได้ ได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ ในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 4) อายุ ได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ผลกระทบของความปรกติใหม่; แรงงานนอกระบบ; เขตเมืองจังหวัดชลบุรี

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the impacts of the New Normal on informal workers in Chonburi's urban areas, and 2) to compare the impacts of New Normal on informal workers in Chonburi's urban area categorized by socio-economic status including gender, marital status, income, and age. This study was quantitative research using

*Received June 8, 2021; Revised August 31, 2021; Accepted September 28, 2021

questionnaires and multi-stage sampling method as tools for data collection. The samples were 479 informal workers living in four Chonburi's urban areas: Muang Chonburi, Saensuk City, Lam Chabang City, and Pattaya City. The statistics used in the research were frequency distribution, mean, percentage, t-test, F-test and Simple Regression Analysis.

The results revealed that 1) the impacts of the New Normal on informal workers in Chonburi's urban areas, as a whole—under the four studied aspects, was said to be 'always' affected by New Normal. Regarding family, society, and culture, it found that the workers were 'always' affected, while regarding economy, the study showed that the workers were 'sometimes' affected. 2) The comparison of the impacts of New Normal on informal workers categorized by socio-economic status revealed that 1) female workers were more affected by the impacts of New Normal than male in social and cultural aspects statistically significant at the level of 0.05. The study 2) on marital status showed that it was affected by New Normal in family statistically significant at the level of 0.05; 3) on income, it was affected by New Normal in economy and society statistically significant at the level of 0.05; 4) on age, it was also affected by New Normal in economy and society statistically significant at the level of 0.05.

Keywords: Impacts of New Normal; Informal Workers; Chonburi's Urban Area

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 เป็นวิกฤตครั้งร้ายแรงที่อุบัติขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน การระบาดครั้งนี้ได้สร้างผลสะเทือนอย่างมหาศาลกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและทำให้เกิดปรากฏการณ์ New Normal หรือความปรกติใหม่ ซึ่ง Oxford dictionary ได้ให้คำนิยามว่า "a situation that used to be unusual but is now what you should expect" หมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ผู้คนไม่คุ้นเคย แต่ปัจจุบันสถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็นสิ่งที่คุ้นเคยจนเป็นปรกติ (Oxford dictionary, 2021) ขณะเดียวกัน จันทนี เจริญศรี คณบดีคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้อธิบายว่า New normal หมายถึง สถานการณ์ พฤติกรรม การปฏิบัติต่างๆ ที่เราไม่คุ้นเคยหรือเคยเป็นสิ่งที่ผิดปรกติก่อนหน้านี้ แต่ได้กลายมาเป็นมาตรฐานปกติในปัจจุบัน (Charoensri, 2020)

หากสังเกตปรากฏการณ์ปัจจุบันจะเห็นว่าความปรกติใหม่ที่ทุกคนในสังคมพากันปฏิบัติจนเริ่มคุ้นเคย คือ การเว้นระยะห่างระหว่างกันทางด้านร่างกายหรือกายภาพ หรือ Social distancing เช่น ไม่ออกไปนอกบ้านโดยไม่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้ขนส่งสาธารณะไม่ว่าจะเป็น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เรือ หรือเครื่องบินโดยสาร การจำกัดการเดินทางให้น้อยที่สุด หรือไปเท่าที่จำเป็น การพยายามไม่เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นการติดต่อระหว่างเครือญาติ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน และที่โดดเด่นมาก คือ การทำงานอยู่ที่บ้าน (Work from Home: WFH) โดยการกระทำทั้งหมดเป็นไปเพื่อลดจำนวนการติดต่อระหว่างคนต่อวันเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในแง่ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้คนในสังคมไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม ต้องยอมรับว่าคนแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานนอกระบบที่มีรายได้น้อย หาเช้ากินค่ำ เช่น พนักงานรักษาความปลอดภัย แม่บ้านทำความสะอาด เกษตรกรไร้ที่ดิน

หาบเร่ แผงลอย เด็กเสิร์ฟ แม่บ้านทำงานบ้าน ฯลฯ ซึ่งหากพิจารณาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อมูลการศึกษาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ International Labour Organization (2020) พบว่า แรงงานนอกระบบได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กว่า 1.6 พันล้านคน ส่วนประเทศไทยซึ่งมีจำนวนแรงงานนอกระบบถึง 20.36 ล้านคน (National Statistical Office, 2020) ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้วิเคราะห์ว่ากลุ่มแรงงานนอกระบบ จะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างเฉียบพลันจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (Kapinkan, and Nonthitipong, 2020) จากผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 และการดำเนินชีวิตแบบปรกติใหม่ที่แรงงานนอกระบบจะต้องพยายามปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองและลดการแพร่กระจายของเชื้อโควิด19 เช่นเดียวกับกลุ่มคนอื่นๆ ในสังคม จึงชวนให้เกิดคำถามว่า วิถีความปรกติใหม่เช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อแรงงานนอกระบบอย่างไรบ้าง

จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองนำร่อง 1 ใน 3 เมืองของโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายฝั่งตะวันออก หรือ EEC ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ไม่ต่างจากจังหวัดอื่นๆ เพราะกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมต้องหยุดชะงักลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมด้านการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการซึ่งเป็นแหล่งงานสำคัญยิ่งของแรงงานนอกระบบ ข้อมูลรายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัดชลบุรี ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2561 พบว่าจังหวัดชลบุรีมีแรงงานนอกระบบอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 251,012 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.88 ของจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด (Chonburi Labour Office, 2018) นอกจากนี้ยังพบว่าประเภทกิจการที่แรงงานนอกระบบทำงานมากที่สุด คือ การขายส่ง ขายปลีก ซึ่งมีจำนวน 117,238 คน คิดเป็นร้อยละ 35.72 อาชีพที่แรงงานนอกระบบทำมากที่สุด คือ พนักงานบริการ จำนวน 180,298 คน คิดเป็นร้อยละ 54.99 ส่วนใหญ่แรงงานนอกระบบมีการศึกษาในระดับมัธยมต้นมากที่สุด จำนวน 79,464 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 และแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี มากที่สุด จำนวน 59,967 คน คิดเป็นร้อยละ 28.29 (Chonburi Labour Office, 2018) จากข้อมูลแรงงานนอกระบบดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแรงงานนอกระบบในจังหวัดชลบุรีจัดเป็นกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงสูงมาก เป็นอาชีพที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม การทำงานด้านการค้าและการบริการที่มีความมั่นคงน้อยกว่าแรงงานในระบบ อีกทั้งสถานภาพทางการศึกษาไม่สูงนักทำให้โอกาสในการเลือกงานมีน้อยทำให้ได้ค่าตอบแทนไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งแรงงานนอกระบบเหล่านี้ยังมีอายุค่อนข้างมากซึ่งมีผลต่อความแข็งแรงสมบูรณ์ของสุขภาพเมื่อเทียบกับวัยหนุ่มสาว ยิ่งกว่านั้นความรุนแรงของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 อันเป็นต้นเหตุสำคัญในการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผลันของสังคมยังคงไม่มีทีท่าว่าจะจบลงไปโดยง่าย จึงทำให้แรงงานนอกระบบต้องพยายามปรับตัวและจำเป็นต้องดำเนินชีวิตในแบบ New normal หรือปรกติใหม่เพื่อความปลอดภัยและความอยู่รอดของตนเองและทุกคนในครอบครัวรวมทั้งในสังคม จึงส่งผลให้ภาระในชีวิตของแรงงานนอกระบบในเขตเมืองเหล่านี้ยิ่งมีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อกลุ่มแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรีว่าเป็นอย่างไรบ้าง ประกอบกับยังไม่ปรากฏมีงานศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบความปรกติใหม่ของแรงงานนอกระบบในเขตเมืองของสังคมไทยเลยและงานศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-19 มากกว่า ทำให้ยังมีช่องว่างของความรู้เกี่ยวกับผลกระทบความปรกติใหม่อยู่มาก การศึกษาในครั้งนี้จึงจะช่วยเสริมให้สังคมเกิดความตระหนักและเข้าใจถึงผลกระทบของความปรกติใหม่ในสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นกับแรงงานนอกระบบได้ลึกซึ้งและชัดเจนเพิ่มขึ้น อันนำไปสู่การออกแบบนโยบายสังคมและแนวทางการปฏิบัติต่างๆ ที่ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับชีวิตปรกติใหม่ของแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของความปรกติใหม่ที่ต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้และอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ศึกษาในพื้นที่เขตเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเนื้อหาเอกสารและแนวคิดทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดความปรกติใหม่ (New normal) (Chanroensri, 2020) แรงงานนอกระบบ (Informal worker) (National Statistical Office, 2020) โครงสร้างสังคม (Social structure) (Royal Academy, 2006) ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health หรือ SDH) (World Health Organization,1998) แนวคิดการกลายเป็นเมือง (Urbanization) และวิถีชีวิตแบบเมืองภายใต้ระบบทุนนิยม (Kongthaweesak, 2010)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาในพื้นที่เขตเมือง จังหวัดชลบุรี 4 แห่ง ได้แก่ เมืองชลบุรี เมืองแสนสุข นครแหลมฉบัง และเมืองพัทยา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 16-24 มีนาคม พ.ศ. 2564

ขั้นตอนที่ 3 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ แรงงานนอกระบบที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรมของจังหวัดชลบุรี จำนวน 251,012 คน (Chonburi Labour Officer, 2018) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน กำหนดโดยใช้ตารางของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) (Phophueksanand, 2014) โดยดำเนินการดังนี้ 1. เลือกพื้นที่เขตเมืองในจังหวัดชลบุรี 4 พื้นที่จากพื้นที่เมืองทั้งหมด 11 พื้นที่โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (Praditsil, 2016) คือ เมืองชลบุรี เมืองแสนสุข นครแหลมฉบัง และเมืองพัทยา 2. เลือกกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบที่มีคุณสมบัติดังนี้คือ 1) เป็นบุคคลที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 18 ปีขึ้นไป 2) เป็นแรงงานนอกระบบ ตามความหมายของ National Statistical Office (2020) หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานเช่นเดียวกับแรงงานในระบบที่ได้รับการคุ้มครองตามระบบกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เป็นแรงงานนอกระบบเฉพาะที่เป็นคนไทยไม่ใช่คนต่างด้าว 3) เป็นแรงงานนอกระบบ 4 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่ม 1. แม่บ้านทำความสะอาดหรือพนักงานรักษาความปลอดภัย กลุ่ม 2. มอเตอร์ไซด์หรือรถรับจ้าง กลุ่ม 3. พนักงานเสริมสวยหรือพนักงานนวด และกลุ่ม 4. หาบเร่หรือแผงลอย 4). เป็นแรงงานนอกระบบที่ทำงานในกลุ่มอาชีพดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และ 5) เป็นผู้ที่ยินดีให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert,1932) ประเมินคำตอบโดยทำการเลือกได้เพียงคำตอบเดียว ตรวจสอบเครื่องมือโดยวัดค่าความตรง (Validity) ใช้วิธีการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและการศึกษา ด้านสังคมวิทยา และด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เพื่อตรวจสอบค่าความตรงตามวัตถุประสงค์ IOC (Index of item objective congruence) ของแบบสอบถามการวิจัย ปรากฏว่าได้ค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อ คือ (0.67-1.00) จึงถือว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ต้องการศึกษาจำนวน 30 คน และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) วิเคราะห์ด้วยครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha) พบว่า ค่าครอนบาคแอลฟา เท่ากับ 0.924 อำนาจจำแนกรายข้ออยู่

ระหว่าง 0.505 ถึง 0.925 ซึ่งค่า ครอนบาคแอลฟา มากกว่า 0.80 และอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า 0.20 แสดงว่าเครื่องมือวิจัย มีความเที่ยงสูงซึ่งถือว่าเหมาะสมนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

ขันตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูลจาก 4 พื้นที่ๆ ละ 125 ชุด รวมทั้งสิ้น 500 ชุด ได้ข้อมูลกลับคืนมาทั้งสิ้น 479 ชุด ซึ่งเกินกว่าจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่คำนวณได้ จึงจัดเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตเมือง ใช้ค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ย ดังนี้ 4.21-5.00 หมายถึง ทุกครั้ง คะแนนแฉลี่ย 3.51-4.20 หมายถึง เป็นประจำ คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง บางครั้ง คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง นานนานครั้ง คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ไม่เคยเลย ในส่วนของสถิติที่ใช้เปรียบเทียบผลกระทบความปรกติใหม่ของกลุ่มแรงงานนอกระบบในเขตเมือง จำแนกตามสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เปรียบเทียบเพศใช้สถิติทดสอบทีแบบเป็นอิสระต่อกัน ส่วนการเปรียบเทียบสถานภาพสมรสและเปรียบเทียบรายได้ใช้สถิติทดสอบ *F* และการศึกษาผลของตัวแปรอายุ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ขั้นตอนที่ 7 สรุปการศึกษาวิจัยและการนำเสนอผลการวิจัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำการสรุปเนื้อหาและนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานนอกระบบในเขตพื้นเมือง จังหวัดชลบุรี 4 พื้นที่ ได้แก่ เมืองชลบุรี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 เมืองบางแสน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 25.47 นครแหลมฉบังจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 และเมืองพัทยาจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 24.01 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น มีจำนวน 479 คน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 60.54 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 54.91 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 47 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 47.96 ปี ผลกระทบของความปรกติใหม่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรีในภาพรวมทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นประจำ ($\bar{X}$ =3.75, SD = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านครอบครัว ($\bar{X}$ =4.14, SD = 0.70) ด้านสังคม ($\bar{X}$ =3.87, SD = 0.58) และ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$ =3.58, SD = 0.76) มีค่าเฉลี่ยผลกระทบอยู่ในระดับเป็นประจำ ส่วนด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยผลกระทบอยู่ในระดับเป็นบางครั้ง ($\bar{X}$ =3.39, SD = 0.79) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบของการดำรงชีวิตปรกติใหม่ของแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองหลังสถานการณ์โควิด-19

ผลกระทบของการดำรงชีวิตปรกติใหม่	$\bar{X}$	*s.d.*	ความหมาย
1. ด้านครอบครัว	4.14	0.70	เป็นประจำ
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.39	0.79	บางครั้ง
3. ด้านสังคม	3.87	0.58	เป็นประจำ
4. ด้านวัฒนธรรม	3.58	0.76	เป็นประจำ
ผลกระทบในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	**3.75**	**0.44**	**เป็นประจำ**

จากตารางที่ 1 ผลกระทบของการดำรงชีวิตความปรกติใหม่ของแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับเป็นประจำ ($\bar{X}$ =3.75, SD = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครอบครัว ($\bar{X}$ =4.14, SD = 0.70) ด้านสังคม ($\bar{X}$ =3.87, SD = 0.58) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$ =3.58, SD = 0.76) ได้รับผลกระทบอยู่ในระดับเป็นประจำ ส่วนด้านเศรษฐกิจได้รับผลกระทบเป็นบางครั้ง ($\bar{X}$ =3.39, SD = 0.79)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของความปรกติใหม่ที่ต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้และอายุ ผลการวิจัยพบว่า

จำแนกตามเพศ ปรากฏว่า เพศชายได้รับผลกระทบในภาพรวมมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t = 2.80 และ $p < 0.05$) และเมื่อพิจารณาผลกระทบเป็นรายด้าน ปรากฏว่า เพศหญิงได้รับผลกระทบด้านสังคม (t = 3.04 และ $p < 0.05$) และผลกระทบด้านวัฒนธรรม (t = 3.82 และ $p < 0.05$) มากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลกระทบความปรกติใหม่ จำแนกตามเพศสภาพ

ผลกระทบความปรกติใหม่	เพศชาย	เพศหญิง	*t*
1. ผลกระทบด้านครอบครัว	4.16	4.12	0.6
2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	3.36	3.41	0.61
3. ผลกระทบด้านสังคม	3.77	3.94	3.04*
4. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	3.41	3.70	3.82*
ผลกระทบในภาพรวม	**3.79**	**3.67**	**2.80***

* $p < 0.05$

จำแนกตามสถานภาพสมรส ปรากฏว่า ผลกระทบในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาผลกระทบเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีเพียงผลกระทบด้านครอบครัวเพียงด้านเดียวที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F = 10.57 และ $p < 0.05$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลกระทบความปรกติใหม่ จำแนกตามสถานภาพสมรส

ผลกระทบความปรกติใหม่	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง	โสด	แยกกันอยู่	มีแฟนแต่ไม่แต่ง	*F*
1. ผลกระทบด้านครอบครัว	4.30	4.14	3.57	3.93	4.32	3.97	10.57*
2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	3.32	3.17	3.45	3.51	3.35	3.62	2.19
3. ผลกระทบด้านสังคม	3.86	3.79	3.97	3.90	4.08	3.81	1.01
4. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	3.57	3.88	3.78	3.48	3.63	3.55	1.45
ผลกระทบในภาพรวม	**3.76**	**3.74**	**3.69**	**3.70**	**3.85**	**3.74**	**0.55**

* $p < 0.05$

จำแนกตามรายได้ ปรากฏว่า ผลกระทบในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาผลกระทบเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ($F = 4.53$ และ $p < 0.05$) และผลกระทบด้านสังคม ($F = 3.56$ และ $p < 0.05$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ผลกระทบด้านครอบครัว และผลกระทบด้านวัฒนธรรมไม่มีความแตกต่างกันระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลกระทบความปรกติใหม่ จำแนกตามรายได้

ผลกระทบความปรกติใหม่	ต่ำกว่า 5,000	5,000-10,000	10,001-15,000	15,001-20,000	มากกว่า 20,000	*F*
1. ผลกระทบด้านครอบครัว	3.97	4.15	4.12	4.25	4.18	1.16
2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	3.07	3.36	3.47	3.40	3.78	4.53*
3. ผลกระทบด้านสังคม	3.59	3.90	3.92	3.89	3.94	3.56*
4. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	3.66	3.54	3.66	3.59	3.49	0.73
ผลกระทบในภาพรวม	**3.57**	**3.74**	**3.79**	**3.78**	**3.85**	**2.99***

* $p < 0.05$

จำแนกตามอายุ ปรากฏว่า อายุมีผลกระทบในภาพรวมทั้ง 4 ด้านในลักษณะที่เป็นบวก นั่นคือ ผู้ที่มีอายุมากจะได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ($F = 7.59$ และ $p < 0.05$) และเมื่อพิจารณาผลกระทบเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ตัวแปรอายุส่งผลต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ($F = 11.56$ และ $p < 0.05$) และผลกระทบด้านสังคม ($F = 44.67$ และ $p < 0.05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 5

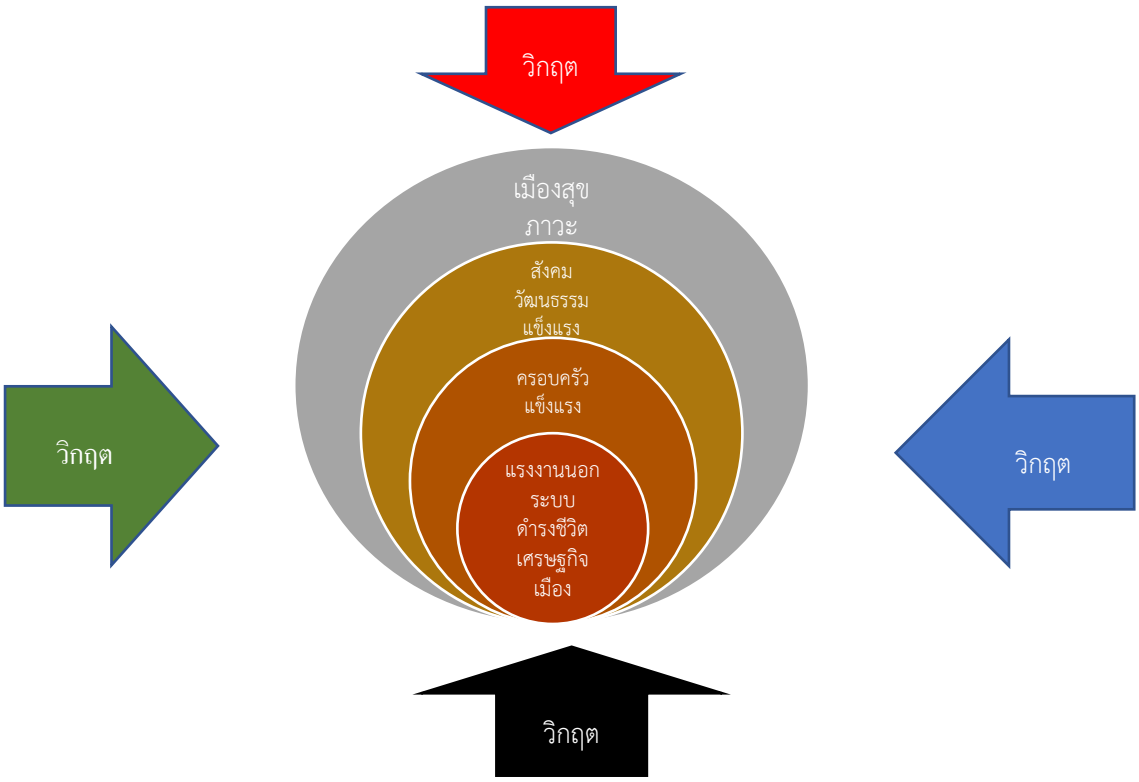
ตารางที่ 5 ผลการศึกษาตัวแปรอายุกับผลกระทบความปรกติใหม่

ผลกระทบความปรกติใหม่	*r*	*F*	*p*
1. ผลกระทบด้านครอบครัว	0.07	2.41	0.12
2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	0.16*	11.56*	0.00
3. ผลกระทบด้านสังคม	0.29*	44.67*	0.00
4. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	0.03	0.42	0.52
ผลกระทบในภาพรวม	0.13*	7.59*	0.01

* $p < 0.05$

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องผลกระทบของความปรกติใหม่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตเมืองจังหวัดชลบุรี ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแรงงานนอกระบบในเขตเมืองว่า ท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 แรงงานนอกระบบในเมืองชลบุรีซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ไม่มากและมีความไม่มั่นคงในการทำงาน กลุ่มคนเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตเป็นแบบปรกติใหม่ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตของแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองมาก โดยเฉพาะในด้านครอบครัว สังคม และวัฒนธรรมซึ่งยิ่งทำให้แรงงานนอกระบบมีความเสี่ยงในชีวิตเพิ่มมากยิ่งขึ้นอีก เนื่องจากแต่เดิมภายใต้การพัฒนาเมืองของระบบทุนนิยม แรงงานนอกระบบจัดเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงในชีวิตสูงอยู่แล้วเนื่องจากการมีรายได้ต่ำ ชีวิตไม่มั่นคงและต้องดิ้นรนต่อสู้แข่งขันตลอดเวลา เมื่อแรงงานนอกระบบเหล่านี้ต้องเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รุนแรงจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 จนต้องเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตเป็นแบบปรกติใหม่ จึงทำให้แรงงานนอกระบบมีภาระที่ต้องรับผิดชอบและแบกรับเพิ่มมากขึ้น ที่ผ่านมาแม้ภาครัฐและหน่วยงานต่างๆ ได้พยายามช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาไปบ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น การลดค่าน้ำค่าไฟ เราชนะ คนละครึ่ง ม 33 เรารักกัน บัตรสวัสดิการ ยิ่งใช้ยิ่งได้ หรือ E-voucher ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวยังไม่เพียงพอและยังไม่อาจจัดการหรือแก้ปัญหาของแรงงานนอกระบบในพื้นที่เมืองได้อย่างตรงจุดนักและเห็นว่าหากต้องการช่วยลดผลกระทบให้กับแรงงานนอกระบบและช่วยให้พวกเขาสามารถดำรงชีวิตท่ามกลางวิกฤตความผันผวนและเปลี่ยนแปลงของสังคมที่รุนแรงได้อย่างมั่นคงมากขึ้น ประเด็นเรื่องความปรกติใหม่และการพัฒนาเมืองสุขภาวะจึงควรได้รับการพิจารณาและให้ความสำคัญควบคู่กันไป โดยการมุ่งเสริมสร้างให้ ครอบครัว สังคม และวัฒนธรรมของแรงงานนอกระบบมีความแข็งแรง มั่นคง พร้อมๆ กับการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองสุขภาวะที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ เช่น ระบบการศึกษา ระบบการรักษาพยาบาล ระบบขนส่งมวลชน ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี ระบบสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการพัฒนากาย จิต ปัญญา ไม่ว่าจะเป็นสวนสาธารณะ สนามกีฬา วัด พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ฯลฯ เพราะพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงแข็งแรงจะช่วยค้ำยันและปกป้องคุ้มครองให้แรงงานนอกระบบมีความเข้มแข็งสามารถต่อสู้และเผชิญกับภัยหรือวิกฤตต่างๆ ได้อย่างมีสติและสร้างสรรค์ แต่สิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งคือ รัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเมืองจากปัจจุบันที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไปสู่การมุ่งสร้างเมืองสุขภาวะที่ยั่งยืนเพื่อรองรับการดำเนินชีวิตของผู้คนอย่างมีคุณภาพ อันจะทำให้ผู้คนในสังคมทุกกลุ่มสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเข้มแข็ง

ภาพที่ 1 แรงงานนอกระบบภายใต้เมืองสุขภาวะที่สังคมวัฒนธรรมและครอบครัวแข็งแรง ทำให้สามารถรับมือกับวิกฤตต่างๆ ได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า แรงงานนอกระบบได้รับผลกระทบอยู่ในระดับเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม ส่วนด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบในระดับเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เป็นเพราะความปรกติใหม่เป็นการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างพลิกผันอันเนื่องจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่รุนแรง ทำให้แรงงานนอกระบบต้องปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตให้อยู่รอด ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของ Thailand Development Research Institute (2021) ที่พบว่าแรงงานนอกระบบจำนวนมากโดยเฉพาะแรงงานในเขตเมืองได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิดเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องรายได้และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของแรงงานนอกระบบ นอกจากนั้นหากพิจารณาการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยภาครัฐ จะพบว่าภาครัฐมุ่งให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาในด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น การลดค่าน้ำค่าไฟ เราชนะ คนละครึ่ง ม. 33 เรารักกัน บัตรสวัสดิการ ยิ่งใช้ยิ่งได้ หรือ E-voucher เป็นต้น จึงอาจทำให้ภาครัฐละเลยหรือไม่ได้สนใจให้ความสำคัญกับประเด็นความปรกติใหม่โดยเฉพาะในด้านครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมของแรงงานนอกระบบเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ความปรกติใหม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนอย่างมากโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพอนามัย (Chareonwongsak, 2020) ยิ่งไปกว่านั้นหากพิจารณาการดำเนินชีวิตแบบปรกติใหม่ให้ละเอียดจะเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้คนรอบตัวตั้งแต่ระดับครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ลูกค้า เจ้านาย และบุคคลต่างๆ ที่อยู่แวดล้อม ในขณะเดียวกันยังเชื่อมโยงถึงวัฒนธรรมหรือแบบแผนการการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัฒนธรรมไทย เช่น การไปงานเลี้ยง การไปงานบุญ การไปสังสรรค์กับเพื่อนเมื่อเลิกงาน ฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เคยเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้สะดวกในยามสถานการณ์ปรกติ แต่เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 อย่างรุนแรงและทุก

คนต้องพยายามปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นแบบปรกติใหม่ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตในเชิงวัฒนธรรมได้แบบเดิมที่เคยเป็นมา และยิ่งเมื่อผนวกรวมกับการดำเนินชีวิตในสังคมเมืองที่กระบวนการกลายเป็นเมือง (Urbanization) ได้กำหนดวิถีชีวิตในลักษณะที่เรียกว่า “แบบเมือง” ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต แนวคิด ค่านิยม ทัศนคติ และรูปแบบของการประพฤติปฏิบัติที่มีลักษณะ “เป็นแบบเมือง” เช่น ความสัมพันธ์ที่เป็นทางการ ความเป็นปัจเจกชน การให้ความสำคัญกับเวลา การยอมรับหรือไม่ใส่ใจกับความแตกต่างหลากหลายด้านวิถีชีวิตของคนรอบข้าง ลัทธิบริโภคนิยม (Kongthaweesak, 2010) จึงยิ่งทำให้แรงงานนอกระบบได้รับผลกระทบมากจากความปรกติใหม่ที่เกิดขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าเพศหญิงได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ด้านสังคมและด้านวัฒนธรรม มากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ Stuart, Samman, and Hunt (2018) จากบทความเรื่องนอกระบบคือความปรกติใหม่:การปรับปรุงชีวิตคนงานที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงถูกทิ้งไว้เบื้องหลังซึ่งชี้ว่า ผู้หญิงเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบที่เสียเปรียบและกำลังเผชิญกับข้อท้าทายมากที่สุดกลุ่มหนึ่ง นอกจากนี้หากพิจารณาวัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูหรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ผู้หญิงในสังคมไทยจะพบว่าผู้หญิงจะได้รับการมอบหมายให้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ดูแลสมาชิกในครอบครัวและเป็นช้างเท้าหลัง ขณะที่ให้อำนาจผู้ชายเป็นใหญ่หรือเป็นช้างเท้าหน้า ซึ่งตามทฤษฎีครอบครัวสตรีนิยม Wachwithan (2014) ได้อธิบายลักษณะเช่นนี้ว่า ผู้หญิงตกอยู่ในฐานะพลเมืองชั้นสองในสังคมและครอบครัว จากแนวคิดการอบรมเลี้ยงดูและสตรีนิยมดังกล่าวเมื่อนำมาพิจารณาความเป็นผู้หญิงในสังคมไทย จะเห็นว่าการดำรงชีวิตปรกติใหม่ได้ทำให้ผู้หญิงต้องมีบทบาทหรือภาระหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบครอบครัวเพิ่มมากขึ้นไปอีก ส่วนสถานภาพสมรสมีผลต่อผลกระทบความปรกติใหม่ในด้านครอบครัว ทั้งนี้เป็นเพราะครอบครัวเป็นที่ใช้ชีวิต ใช้ทรัพยากร ตัดสินใจและให้คุณค่าต่อการดำรงชีวิตร่วมกัน (Olson & Defrain, 1994 as cited in Wachwithan, 2014) ครอบครัวจึงถือเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต เมื่อเกิดวิกฤตและต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตอย่างกระทันหันจึงทำให้มีผลกระทบด้านครอบครัวมากกว่าด้านอื่นๆ ส่วนในด้านรายได้ที่พบว่า แรงงานนอกระบบที่มีรายได้มากได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความปรกติใหม่ได้ทำให้การจับจ่ายใช้สอยต่างๆ เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น ค่ายา ค่าหน้ากากอนามัย ค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร ฯลฯ ขณะเดียวกันการที่สังคมไทยยังคงมีลักษณะแนวคิดแบบอนุรักษ์นิยม ที่มองว่าคนที่มีความมั่งคั่งควรให้การช่วยเหลือกลุ่มคนยากไร้ที่ด้อยโอกาส (Pholsim, 2020) จึงอาจทำให้กลุ่มคนที่อยู่รอบข้างไม่ว่าจะเป็น เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน มีความคาดหวังว่าแรงงานนอกระบบที่มีรายได้มากน่าจะสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นๆ ที่มีรายได้น้อยกว่าได้ จึงทำให้แรงงานนอกระบบที่มีรายได้มากได้รับผลกระทบมากทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Komin, Thepparp, Subsing, and Engstrom (2020) จากโครงการวิจัยเรื่อง โควิด-19 และผลกระทบของแรงงานนอกระบบกรณีศึกษาประเทศไทย พบว่า สถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ได้ทำให้แรงงานนอกระบบเกิดผลกระทบในเรื่องเศรษฐกิจและสังคม เช่น ปากท้อง ค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน ค่าเลี้ยงดูรับผิดชอบครอบครัวและหนี้สินเพิ่มขึ้น ในประเด็นสุดท้ายของผลการศึกษาที่พบว่า อายุมีต่อผลกระทบความปรกติใหม่ในด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแรงงานนอกระบบที่มีอายุมากมีรายได้น้อยแต่มีค่าใช้จ่ายที่ต้องดูแลสุขภาพและการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากความปรกติใหม่ไม่ว่าจะเป็นค่ายา ค่าประกัน ค่าอุปกรณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต อีกทั้งการที่อายุมากทำให้โอกาสในการพบปะสังสรรค์หรือดำเนินชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมเช่น ไปงานบุญ ไปงานบวช ไปงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน มีข้อจำกัดหรือมีอุปสรรคเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้แรงงานนอกระบบที่มีอายุมากได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจและสังคมมาก และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jensantikul (2020) ที่ศึกษาแรงงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-

19): มาตรการของรัฐบาลและผลกระทบ พบว่า ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงในการถูกเลิกจ้างสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ อีกทั้งแรงงานสูงอายุยังจัดเป็นกลุ่มเปราะบางที่ไม่สามารถเข้าถึงมาตรการการช่วยเหลือของรัฐบาลเนื่องจากข้อกำหนดของรัฐบาลในการขอรับความช่วยเหลือต้องลงทะเบียนออนไลน์

สรุป

ผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับเป็นประจำ โดยเฉพาะด้านครอบครัว สังคม และวัฒนธรรม ขณะที่ด้านเศรษฐกิจได้รับผลกระทบเป็นบางครั้ง และเมื่อเปรียบเทียบผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่เมือง จำแนกตามสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้และอายุ พบว่า แรงงานนอกระบบเพศหญิงได้รับผลกระทบความปรกติใหม่ด้านสังคมและด้านวัฒนธรรมมากกว่าเพศชาย สถานภาพสมรสของแรงงานนอกระบบมีผลกระทบต่อความปรกติใหม่ในด้านครอบครัว รายได้มีผลกระทบต่อความปรกติใหม่ในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ส่วนอายุมีผลกระทบต่อความปรกติใหม่ในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าผลกระทบของความปรกติใหม่ของกลุ่มแรงงานนอกระบบในเขตเมืองจังหวัดชลบุรีอยู่ในระดับเป็นประจำเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านครอบครัว สังคม และวัฒนธรรม จึงเสนอว่ารัฐบาล หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลเมืองแสนสุข เทศบาลนครแหลมฉบังและเมืองพัทยา ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรหันมาส่งเสริมนโยบายในด้านครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมของแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น เป็นต้นว่า สนับสนุนให้ครอบครัวของแรงงานงานนอกระบบได้ทำกิจกรรมในครอบครัวร่วมกันทั้งในบ้านและนอกบ้าน หรือ เป็นแกนกลางในการจัดงานวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น งานกีฬา งานจิตอาสา หรือ กิจกรรมต่างๆ ฯลฯ ที่เปิดโอกาสและเชิญชวนให้กลุ่มแรงงานนอกระบบและครอบครัวได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันที่สร้างสรรค์ อันจะทำให้แรงงานนอกระบบมีพลังในการดำรงชีวิตความปรกติใหม่ได้อย่างมั่นคงต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แรงงานนอกระบบเพศหญิงและผู้สูงอายุ ได้รับผลกระทบจากความปรกติใหม่มาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐบาล หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลเมืองแสนสุข เทศบาลนครแหลมฉบังและเมืองพัทยา ควรให้ความสำคัญในการช่วยเหลือกลุ่มสังคมสองกลุ่มนี้ให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เช่น สนับสนุนผู้หญิงและผู้สูงอายุในการพัฒนาศักยภาพตนเองและความสัมพันธ์ในครอบครัวผ่านการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมของผู้หญิงและผู้สูงอายุเพื่อสร้างความอบอุ่นและคุณค่าในการดำเนินชีวิตร่วมกัน อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะดำเนินการสิ่งใดรัฐหรือหน่วยงานต่างๆ ก็ควรให้แรงงานนอกระบบเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินด้วยทุกครั้ง เพราะเรื่องของผู้หญิงและผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนสูง จึงต้องรับฟังความคิดอย่างรอบด้าน อันจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของแรงงานนอกระบบได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีต่อแรงงานนอกระบบพื้นที่เมืองลักษณะอื่นๆ เช่น เมืองชายแดน เมืองท่องเที่ยว เมืองในเขตพื้นที่ชนบท เมืองในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เมืองในโลกไซเบอร์ เป็นต้น

2.2 ผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีแรงงานนอกระบบกลุ่มที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ทั้งที่เป็นเจ้าของที่ดินหรือเป็นผู้เช่าที่ดินในการผลิตด้านการเกษตร และแรงงานนอกระบบกลุ่มที่อยู่ในภาคการประมง

2.3 ผลกระทบของความปรกติใหม่ที่มีแรงงานนอกระบบแรงงานต่างด้าว ตลอดจนแรงงานนอกระบบกลุ่มที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรมที่มีอาชีพอื่นๆ เช่น ยูทูปเบอร์ บล็อกเกอร์ ไรเดอร์รับส่งอาหารและสินค้าต่างๆ ตลอดจนผู้ประกอบการรายย่อยและอาชีพอิสระต่างๆ เป็นต้น

เพราะความเป็นเมืองและความหลากหลายของกลุ่มคนในสังคมโลกปัจจุบันมีสูงมาก อีกทั้งยังความซับซ้อนและเลื่อนไหลข้ามพรมแดน การจะเข้าใจอย่างเท่าทันและสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องจึงต้องการการศึกษาที่ลึกซึ้ง ชัดเจนและรอบด้าน

References

Chanroensri, C. (2020). *7 New Normal.* Retrieved May 9, 2021, from https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%99/124543

Chareonwongsak, K. (2020). *Future Disruption: Covid Revolution Analysis*. Bangkok: Sussex.

Chonburi Labour Office. (2018). *Labor Situation in Chonburi Province, Quarter 4, 2018 (October-December 2018)*. Chonburi: Chonburi Labour Office.

International Labour Organization. (2020). *ILO Brief: COVID-19 Crisis and the Informal Economy: Immediate Responses and Policy Challenges*. Retrieved April 29, 2021, from https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/briefingnote/wcms_743623.pdf

Jensantikul, N. (2020). Labour in the Coronavirus Disease Epidemic Situation (COVID-19): Government Measures and Effects. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Science,* 3(3), 601-612.

Kapinkan, M., & Nonthitipong, W. (2020). *Informal Workers: Impact and Challenge in Covid-19 Era*. Retrieved April 23, 2021, from https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_30Mar2021.pdf

Komin, W., Thepparp, R., Subsing, B., & Engstrom, D. (2020). Covid-19 and Its Impact on Informal Sector Workers: A Case Study of Thailand. *Asia Pacific Journal of Social Work and Development,* 31(1-2), 80-88.

Kongthaweesak, P. (2010). Urbanization. In *Basic Concept of Society and Culture*. (3rd ed.). Chiang Mai: Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Social Science, Chiang Mai University.

Likert, R.A. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 5-53.

National Statistical Office. (2020). *The Informal Employment Survey 2020*. Bangkok: National Statistical Office.

Oxford Dictionary. (2021). *Definition of New Adjective from the Oxford Advanced Learner's*. Retrieved May 8, 2021 from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/english/new#new_idmg_6

Pholsim, S. (2020). *Concept and Theories for Social Policy Studies*. Khonkaen: Khonkaen University Printing.

Phophueksanand, N. (2014). *Research Methodology: Principle, Concept and Strategy Report.* (9th ed.). Bangkok: Expernet.

Praditsil, C. (2016). *Social Research Practice*. Chantaburi: Faculty of Humanities and Social Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University.

Royal Academy. (2006).*English-Thai Dictionary of Sociology*. (3rd ed.). Bangkok: Royal Academy.

Stuart, E., Samman, E., & Hunt, A. (2018). *Informal Is the New Normal Improving the Lives of Workers at Risk of Being Left Behind*.Retrieved April 29, 2021, from https://cdn.odi.org/media/documents/11993.pdf

Thailand Development Research Institute. (2021). *Analysis of the Impact of COVID-19 to informal Workers*. Retrieved August 7, 2021, from *https://tdri.or.th/2021/01/covid-106/*

Wachwithan, P. (2014). *An Introduction to Family Theories*. Bangkok: Parbpim.

World Health Organization. (1998). Adelaide Recommendation on Healthy Public Policy. Geneva: WHO.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory Analysis.* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.